

Sygn. akt VIII 2310/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.10.2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku M. W. (1) z dnia 29.09.2022 roku, odmówił jej przeliczenia emerytury z uwzględnieniem najkorzystniejszej tablicy średniego dalszego trwania życia.

W uzasadnieniu wskazano, że emerytura zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Średnie dalsze trwanie życia ustalane jest na podstawie tablic obowiązujących w dniu złożenia wniosku o emeryturę oraz w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego. Zgodnie z art. 26 ust. 6 jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego do ustalenia wysokości emerytury stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn. Decyzją z dnia 5.10.2020 r. wysokość świadczenia została ustalona z uwzględnieniem tablic obowiązujących w dniu osiągnięcia przez M. W. (1) 60 lat. Wobec powyższego brak podstaw do przeliczenia emerytury.

/ decyzja k. 45 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła M. W. (1) podnosząc, iż jest ona dla niej krzywdząca. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, iż jest emerytką pracuje i odprowadza składki emerytalne, a zatem jej świadczenie winno zostać przeliczone zgodnie z wnioskiem. Z uwagi na to odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie jej prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem najkorzystniejszej tablicy średniego dalszego trwania życia.

/odwołanie – k. 3-4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k.5-6/

Na rozprawie w dniu 16.03.2023 r. wnioskodawczyni poparła odwołanie i podniosła, że w jej ocenie powinien być przeliczony jeszcze raz cały kapitał, a nie tylko składki gdy złożyła wniosek. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/ stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 16.03.2023 r. 00:00:35 -00:02:09/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. W. (1) urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z 2.09.2020 r., znak: ENP/20/053202562, po rozpatrzeniu wniosku z 9.08.2020 r. ZUS przyznał M. W. (1) emeryturę z FUS i okresową emeryturę kapitałową od 31.08.2020 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, a do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto średnie dalsze trwanie życia równe wiekowi przejścia na emeryturę (60 lat), tj. 261,50 miesięcy - podstawa prawna: art.26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P.2020.326).

/ bezsporne wnioski k. 1-9 akt ZUS decyzja k. 16 -17 akt ZUS/

Decyzją z 5.10.2020 r., znak: jak wyżej, po rozpatrzeniu wniosku z 29.09.2020 r. ZUS ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury z FUS i okresowej emerytury kapitałowej od 1.09.2020 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym

zgłoszono wniosek (świadcstwo pracy z 28.09.2020 r. informujące o zaprzestaniu zatrudnienia w dniu 28.09.2020 r.) i do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień równe wiekowi przejścia na emeryturę (60 lat), tj. 261,50 miesięcy - podstawa prawna wskazana powyżej.

/ wniosek k. 18 akt ZUS, decyzje k. 20-21 oraz k. 23-24 akt ZUS , świadctwo pracy k. 19 akt ZUS/

W dniu 29.09.2022 r., M. W. (1) wniosła o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego z uwzględnieniem składek zapisanych na jej koncie po przyznaniu świadczenia i najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia.

/wniosek k. 36-38 akt ZUS/

Na skutek złożonego wniosku z 29.09.2022 r., Wydział Świadczeń E. - Rentowych Zakładu wyjaśnił z Wydziałem (...) i Składek Zakładu przyczyny zwiększenia kwoty składek w określonym przedziale czasowym.

/dokumenty k.39-40 akt ZUS/ .

Wydział (...) i Składek Zakładu poinformował, że w wyniku analizy danych na koncie ubezpieczonej M. W. (1) uznano, że przyczyną zmiany składek na ubezpieczenie emerytalne jest przedawnienie części składek za okres 10/2007 do 11/2007, a różnica w kwocie składek zwaloryzowanych wskaźnikiem rocznym, a następnie wskaźnikami kwartalnymi zmieniła się z kwoty 306017,82 zł - data obliczenia 2.10.2020 r., na kwotę 306461,53 zł-data obliczenia 1.08.2021 r..

/ informacja nr 41 akt ZUS/

W oparciu o wniosek z 29.09.2022 r., mocą decyzji z 21.10.2022 r., znak: jak wyżej ZUS przeliczył M. W. (1) emeryturę:

- od 1.09.2020 r., tj. od daty, od której podjęto wypłatę świadczenia, a do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto średnie dalsze trwanie życia równe wiekowi przejścia na emeryturę (60 lat), tj. 261,50 miesięcy i pozostaje to w ścisłym związku z korektą składek na koncie ubezpieczonej (podstawa prawna: art.26 powołanej ustawy z FUS),

- od 1.09.2022 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie świadczenia, a do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto średnie dalsze trwanie życia obowiązujące w dacie zgłoszenia wniosku o przeliczenie świadczenia, tj. we wrześniu 2022 r. (dla wieku 62 lat), które stanowi 221,30 miesięcy (podstawa prawna: art. 108 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

/ decyzja k. 42-44 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach ZUS. Zdaniem Sądu zebrany materiał dowodowy tworzy spójną, logiczną całość. Zebrane dowody nie nasuwają wątpliwości i pozwalają tym samym na wydanie rozstrzygnięcia. Przy tym zaznaczyć należy, iż spór dotyczył nie okoliczności faktycznych lecz kwestii prawnych stricte zastosowanej przez ZUS przy przeliczeniu świadczenia wysokości średniego dalszego trwania życia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 Ustawy, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Kwestia nabycia prawa do emerytury przez osoby urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r. tj takich jak wnioskodawczyni, jest uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Obliczenie emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. odbywa się na zasadach określonych w art. 25-26c ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że decyzją z dnia 2 .09 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonej emeryturę o symbolu (...) w trybie art. 24 ustawy emerytalnej (według nowych zasad) od dnia 31.08. 2020 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz okresową emeryturę kapitałową na podstawie ustawy z dnia 21.11.2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U 2018 poz 926)

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej, średnie dalsze trwanie życia ustala się dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 powoływanej ustawy, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.

Emerytury, obliczone według zasad, określonych w art. 26, powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5 (art.108 ust.2 ustawy).

2a. Złożenie przez członka otwartego funduszu emerytalnego wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 24 lub art. 24a, oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie art. 25 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. (art.108 ust.2a ustawy)

Zgodnie zaś z brzmieniem art.108 ust.3 powołanej ustawy ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury. (art.108 ust.4 ustawy)

Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do kolejnych wniosków o ustalenie emerytury w nowej wysokości. (art.108 ust.5 ustawy)

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że zasadą obowiązującą przy ustalaniu wysokości emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest zasada zdefiniowanej składki, zgodnie z którą wysokość świadczenia zależy z jednej strony od sumy składek emerytalnych jakie zostały zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS za okres poczynając od 1 stycznia 1999 r., zaś z drugiej od wysokości kapitału początkowego, tj. od kwoty ustalonej oddzielnie dla każdego ubezpieczonego według ustalonego przez ustawodawcę wzoru, odzwierciedlającej w przybliżeniu stan jego konta ubezpieczeniowego za okres do 31 grudnia 1998 r.

Kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz. Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, mechanizm przeliczenia emerytury polega na zwiększeniu świadczenia, obliczonego, według reguł określonych w art. 26 ustawy o iloraz zwaloryzowanych składek zaewidencjonowanych na koncie pracującego emeryta po dniu ustalenia prawa do emerytury i wyrażonego w miesiącach średniego trwania życia ustalonego dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia. (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2018 r., III AUa 747/16, wyrok SA w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2017r., III AUa 1548/16)

Przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zawierają zatem uregulowań, które jakkolwiek przy ponownym obliczeniu świadczeń pozwalałyby na uwzględnienie zgodnie zapytaniem wnioskodawcy najkorzystniejszej wielkości średniego dalszego trwania życia ponownie do całości kapitału co wiązało by się z kolejnym ustaleniem wysokości emerytury (nie była by ona ustalona tylko raz) lecz tylko wyprowadzają mechanizm polegający na zwiększeniu świadczenia, obliczonego, według reguł określonych w art. 26 ustawy o iloraz zwaloryzowanych składek. Emerytury obliczone według zasad określonych w art.25 zgodnie z art.26 powołanej ustawy powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury.

Brak więc było podstaw do przeliczenia emerytury wnioskodawcy na podstawie art. 26 ust 6 ustawy emerytalnej, bowiem emerytura została już obliczona z zastosowaniem tablic trwania życia obowiązujących w dniu ukończenia wieku emerytalnego – 60 lat – czyli 31.08.2020 roku. Z powołanego przepisu wynika, że średnie dalsze trwanie życia co do zasady powinno być ustalane wg tablic obowiązujących w dniu przejścia na emeryturę dla wieku równego wiekowi przejścia na emeryturę. Tylko gdy jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego można do ustalenia średniego dalszego trwania życia zastosować tablice obowiązujące w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn. Nadal jednak średnie dalsze trwanie życia ustala się dla wieku ubezpieczonego w dacie przejścia na emeryturę.

Średnie dalszego trwania życia to wielkość statystyczna, wyliczana przez Główny Urząd Statystyczny i uwzględnia maksymalny czas trwania generacji, liczbę osób dożywających określonego wieku. Średnia ta obliczana dla całej populacji, dla obu płci (wyrażana w miesiącach), ogłaszana jest przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym RP do 31 marca następnego roku kalendarzowego (art. 26 ust. 5), stanowiąc podstawę przyznawania emerytur na podstawie wniosków składanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku. Średnie dalsze trwanie życia to wielkość, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego. Nie ma w tym zakresie jakiegokolwiek uznaniowości, ani tym bardziej dowolności po stronie organu emerytalnego, który nie dokonuje żadnych wyliczeń w tym przedmiocie. W gruncie rzeczy chodzi o ustalenie przewidywanego okresu pobierania przez daną osobę emerytury i – tym samym – równomiernego rozłożenia zgromadzonych składek i ewentualnie kapitału początkowego w ramach tego okresu.

Niesporne jest, że odwołująca złożyła wniosek o emeryturę w wieku 60 lat w dniu 9.08.2020 r. Jeżeli obliczenie wysokości emerytury następuje na datę złożenia wniosku o wypłatę emerytury, to do ustalenia wysokości tego

świadczenia mają zastosowanie tablice średniego dalszego trwania życia obowiązujące na datę złożenia takiego wniosku.

Na dzień złożenia przez M. W. (2) wniosku o emeryturę, zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 2020 r. poz.326) obowiązujący wskaźnik średniego dalszego trwania życia dla takich osób, jak odwołująca, określony w tablicy stanowiącej załącznik do tego komunikatu wynosił 261,50 miesięcy – i taki został przyjęty przez ZUS w decyzji z dnia 2.09.2020 przyznającej wnioskodawczyni prawo do emerytury z wieku powszechnego.

Następnie po przyznaniu emerytury do miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o ponowne przeliczenie świadczenia z 29.09.2022 r. odnotowano wpływ składek przekazanych przez płatnika składek. Wobec tego emeryturę wnioskodawczyni obliczoną według zasad określonych w art.25 zgodnie z art.26 powołanej ustawy należało powiększyć o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury we 09.2022 r. -221,30 miesięcy w związku z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28.03.2022 r. .

Reasumując słusznie zatem organ rentowy podniósł, że w przypadku skarżącej nie ma możliwości przeliczenia emerytury – w odniesieniu do okresu przypadającego przed datą 1.09.2022 r. tj. przed pierwszym dniem miesiąca w którym złożono wniosek o przeliczenie emerytury z art. 108 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez uwzględnienie innego średniego dalszego trwania życia, niż to przyjęte przez zakład, które odpowiada wiekowi przejścia na emeryturę dla wieku 60 lat, tj 261,50 miesięcy zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS . Dopiero od 1.09.2022 r. tj od miesiąca w którym złożono wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia w związku z dalszym okresem zatrudnienia – odprowadzania składek – średnie dalsze trwanie życia można było ustalić jak dla osoby w dacie złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia , tj obowiązujące we wrześniu 2022 r. –dla wieku 62 lat , które stanowi 221,30 miesięcy – art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

J.L.